

Vantaan kaupungin kirjaamo

kirjaamo@vantaa.fi

Asia: Mielipide Kivistön Turkoosikehän asemakaavan (232900) osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistys on tutustunut kaavahankkeen asiakirjoihin ja tehnyt alueelle 26.1.2020 myös maastokäynnin.

Kaava-alueen luontoarvoista

Kaava-alueen metsät on todettu Vantaan teettämässä selvityksissä osaltaan merkittäväksi liito-oravan ja potentiaalisesti myös lahokaviosammalen kannalta. Lisäksi alueen poikki on todettu kulkevan merkittävä metsäekologinen yhteys.

Kaavaprosessissa ei kuitenkaan ole riittävästi tunnistettu alueen eräiden metsien merkitystä luontotyyppisuojelelle. Niittyalueen lounaisreunan lehtoalue on yhdistyksen maastokäynnin havaintojen perusteella erittäin runsaslahopuustoista ja puustorakenteeltaan luonnontilaisen kaltaista METSO I-luokan sekametsälehtoa (kuva 1). Sillä on merkittävää arvoa myös biotooppina eikä pelkästään liito-oravan ja lahokaviosammalen elinalueena. Maastokäynnillä lehto todettiin myös liito-oravan käyttämäksi eli pipanoita löytyi järeän kuusen juurelta (KKJ 6691773:3382152).

Kuva 1. Erittäin runsaslahopuustoinen, puustoltaan luonnontilaisen kaltainen sekametsälehto niittyalueen lounaispuolella. Tärkeä myös lahokaviosammallelle ja liito-oravalle. Kuva: Kimmo Jääskeläinen.

Yllä kuvattuun metsään liittyy niittyalueen länsipuolelta arvokkaita savikkomaiden lehtoja ja lehtoturvekankaita (kuva 2), joiden puusto on pitkään kehittynyt ilman metsänhoitoa, minkä seurauksena metsissä on paikoin merkittävästi myös lahpuuta. Kohteen luonnonsuojelubiologinen erityisarvo on järeiden haapojen runsaus.

Kuva 2. Runsaasti haapaa ja kohtalaisesti lahpuuta sisältävää savikkomaan lehtoa ja lehtoturvekangasta niittyalueen länsilounaispuolella. Kuva: Kimmo Jääskeläinen.

SLL:n Vantaan yhdistyksen maastokäynnillä niittyalueen itärinteen vanhasta kuusivaltaisesta metsästä havaittiin järeän kuusen (KKJ 6691689:3382359) juurelta liito-oravan pipanoita. Lisäksi rinnenmetsästä havaittiin kolohaapa (kuva 3: halk. 30 cm, KKJ 6691810:3382319), jonka juurelta ei kuitenkaan pipanoita löytynyt.

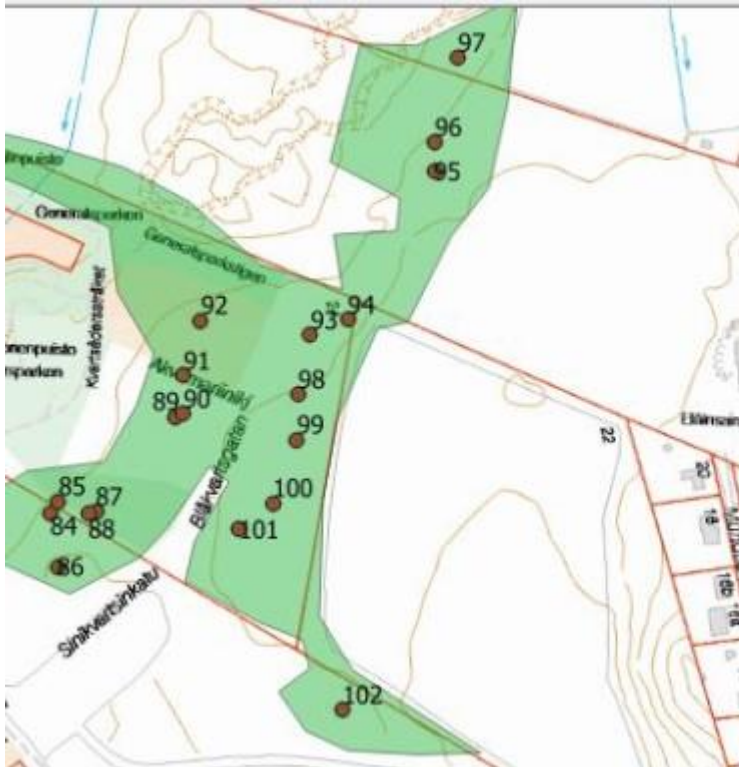

Kuva 3. Useita liito-oravalle sopivia koloja sisältävä haapa niittyalueen itäpuolella. Kuva: Kimmo Jääskeläinen.

Kaava-alueen merkityksestä lahokaviosammalen kannalta

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetaan, että ” Vuonna 2018 tehdyn Kivistön lahokaviosammalselvityksen mukaan alueella ei ole lahokaviosammaleesiintymiä. Selvityksen laatijan mukaan suunnittelualueella on kuitenkin lahokaviosammaleelle soveltuvaa ympäristöä.

Kivistön alueen metsien valtakunnallisesta merkityksestä lahokaviosammalen kannalta on saatu lisätietoja lajiharrastaja Ida Korhosen syksyllä 2019 tekemistä selvityksistä. Korhonen on löytänyt omissa selvityksissään myös Turkoosikehän alueelta runsaasti lahokaviosammalen suvuttoman vaiheen protoneemoja, jotka sijoittuvat hyvin lajille aikaisemmin soveltuvaksi arvioidun ydinaluerajauksen sisälle (kuva 4).

Kuva 4. Hankealueen ja sen lähialueen laho-kaviosammalten protoneemahavainnot syksyllä 2019 sekä vihreällä Olli Mannisen aikaisemmin tekemä lajin ydinaluerajaus (Ida Korhosen tiedoksianto Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirille 5.12.2019)

Kaavan alustavista suunnitelmista sekä jatkotoimenpide-esitykset

Kaavan alustavista rakentamiskaavailuista osa on toteutettavissa ilman merkittäviä luontoarvojen heikennyksiä. Tämä koskee varsinkin niittyalueelle osoitettua maankäyttöä. Niittyalueen lounaispuolelle on kuitenkin hahmoteltu asuinkortteleita, jotka osittain rajautuisivat kiinni (osin ehkä jopa päälle) huomattavan arvokkaaseen runsaslahopuustoiseen lehtoon, jolla on todettua merkitystä myös liito-oravalle ja laho-kaviosammalelle. Näistä rakentamiskaavailuista on syytä luopua, koska metsien luontoarvojen säilyttäminen on käytännössä mahdotonta tilanteessa, jossa uusi rakentaminen tulee aivan kiinni lehtoalueiden reunaan.

Kaavan jatkotyöstössä on syytä selvittää ja arvioida niittyalueen itäpuolisen rinnemetsän todellinen merkitys liito-oravalle. Mikäli laji käyttää metsäselänteen kolopuita tai oravien risupesäitä lisääntymis- ja levähdyspaikkoina, on kaavailusta asuinkorttelien alueesta syytä luopua.

Kaava-alueen arvokkaiden lehtometsien arvojen säilyminen myös luontotyyppinä (eikä pelkästään yksittäisten lajien kannalta soveliaina) tulee hoitaa kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä, joilla turvataan muun muassa puuston luonnontilaisen kehityksen jatkuminen mahdollisimman häiriöttömänä.

ystävällisesti

Keijo Savola, luonnonsuojeluasiantuntija, SII Uudenmaan piiri

Kimmo Jääskeläinen, puheenjohtaja, SII Vantaa